

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Маковецького Ігоря Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 304, статті 309, частини четвертої статті 399, частини другої статті 428 Кримінального процесуального кодексу України

Київ
19 листопада 2025 року
№ 207-2(П)/2025

Справа № 3-196/2025(395/25)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у такому складі:

Лемак Василь Васильович – головуючий, доповідач,
Водянніков Олександр Юрійович,
Юровська Галина Валентинівна,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Маковецького Ігоря Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 304, статті 309, частини четвертої статті 399, частини другої статті 428 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Лемака В.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Маковецький І.Ю. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) частину четверту статті 304, статтю 309, частину четверту

статті 399, частину другу статті 428 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Відповідно до частини четвертої статті 304 Кодексу „слідчий суддя, суд відмовляє у відкритті провадження лише у разі, якщо скарга подана на рішення, дію чи бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора, що не підлягає оскарженню“.

Статтею 309 Кодексу передбачено, що:

„1. Під час досудового розслідування можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про:

- 1) відмову у наданні дозволу на затримання;
- 2) застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або відмову в його застосуванні;
- 3) продовження строку тримання під вартою або відмову в його продовженні;
- 4) застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту або відмову в його застосуванні;
- 5) продовження строку домашнього арешту або відмову в його продовженні;
- 5¹) застосування запобіжного заходу у вигляді застави або про відмову в застосуванні такого заходу;
- 6) поміщення особи в приймальник-розподільник для дітей або відмову в такому поміщенні;
- 7) продовження строку тримання особи в приймальнику-розподільнику для дітей або відмову в його продовженні;
- 8) направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи або відмову у такому направленні;
- 9) арешт майна або відмову у ньому;
- 9¹) застосування тимчасових обмежень діяльності юридичної особи та/або тимчасових обмежень в отриманні прав та/або переваг або відмову у застосуванні таких обмежень;

10) тимчасовий доступ до речей і документів, яким дозволено вилучення речей і документів, які посвідчують користування правом на здійснення підприємницької діяльності, або інших, за відсутності яких фізична особа – підприємець чи юридична особа позбавляються можливості здійснювати свою діяльність;

11) відсторонення від посади або відмову у ньому;

11¹) продовження відсторонення від посади;

12) відмову у здійсненні спеціального досудового розслідування;

13) закриття кримінального провадження на підставі частини дев'ятої статті 284 цього Кодексу.

2. Під час досудового розслідування також можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження або на рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження на підставі пункту 9¹ частини першої статті 284 цього Кодексу, про скасування повідомлення про підозру чи відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру, повернення скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора або відмову у відкритті провадження по ній.

3. Інші ухвали слідчого судді оскарженню не підлягають і заперечення проти них можуть бути подані під час підготовчого провадження в суді“.

Згідно з частиною четвертою статті 399 Кодексу „суддя-доповідач відмовляє у відкритті провадження лише, якщо апеляційна скарга подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку, або судові рішення оскаржене виключно з підстав, з яких воно не може бути оскарженим згідно з положеннями статті 394 цього Кодексу“.

Відповідно до частини другої статті 428 Кодексу „суд касаційної інстанції постановляє ухвалу про відмову у відкритті касаційного провадження, якщо:

1) касаційна скарга подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в касаційному порядку;

2) з касаційної скарги, наданих до неї судових рішень та інших документів вбачається, що підстав для задоволення скарги немає“.

1.1. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів убачається, що до слідчого судді Пересипського районного суду міста Одеси надійшло клопотання Маковецького О.Ю. в інтересах Маковецького І.Ю., подане згідно зі статтею 206 Кодексу. У клопотанні зазначено, що 10 вересня 2025 року Маковецький І.Ю. був затриманий представниками Біляївського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки Одеської області. Після того як було встановлено, що він є батьком шістьох неповнолітніх дітей та відповідно до статті 23 Закону України „Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію“ має право на відстрочку від мобілізації, його було звільнено. Маковецького І.Ю. 11 вересня 2025 року затримали працівники Пересипського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки міста Одеси та доставили до вказаного районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки, де його утримують.

У зв'язку із зазначеними обставинами представник Маковецького І.Ю. звернувся з клопотанням до слідчого судді перевірити законність правових підстав для утримання Маковецького І.Ю. у Пересипському районному територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки міста Одеси та ухвалити рішення про його звільнення.

Слідчий суддя Пересипського районного суду міста Одеси ухвалою від 12 вересня 2025 року відмовив у відкритті провадження за вказаним клопотанням, поданим згідно зі статтею 206 Кодексу. Слідчий суддя в ухвалі від 12 вересня 2025 року, зокрема, зазначив, що у нього немає повноважень, визначених Кодексом, для з'ясування підстав позбавлення волі особи у інших випадках, не пов'язаних із досудовим розслідуванням конкретного кримінального провадження, та розгляду скарги відповідно до статті 206 Кодексу, поданої не в межах кримінального провадження. Слідчий суддя також

роз'яснив, що у цьому випадку належним способом реагування на примусове позбавлення волі особи є звернення до працівників правоохоронних органів із заявою про вчинення кримінального правопорушення.

Представник Маковецького І.Ю. оскаржив ухвалу слідчого судді Пересипського районного суду міста Одеси від 12 вересня 2025 року до Одеського апеляційного суду.

Одеський апеляційний суд ухвалою від 24 вересня 2025 року відмовив у відкритті апеляційного провадження за апеляційною скаргою представника Маковецького І.Ю. на ухвалу слідчого судді Пересипського районного суду міста Одеси від 12 вересня 2025 року. Одеський апеляційний суд в ухвалі від 24 вересня 2025 року зазначив, що оскільки представник Маковецького І.Ю. подав клопотання згідно зі статтею 206 Кодексу, а не в порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого або прокурора, передбаченого статтями 303–308 Кодексу, ухвала слідчого судді про відмову у відкритті провадження за клопотанням, поданим відповідно до статті 206 Кодексу, не є такою, що підлягає апеляційному оскарженню на підставі частини другої статті 309 Кодексу.

Маковецький І.Ю. оскаржив ухвалу слідчого судді Пересипського районного суду міста Одеси від 12 вересня 2025 року та ухвалу Одеського апеляційного суду від 24 вересня 2025 року до Верховного Суду.

Колегія суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ухвалою від 2 жовтня 2025 року відмовила у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Маковецького І.Ю. на ухвали судів першої та апеляційної інстанцій. Верховний Суд дійшов висновку, що Одеський апеляційний суд, встановивши, що апеляційну скаргу подано на судові рішення, яке відповідно до вимог Кодексу не підлягає апеляційному оскарженню, правомірно відмовив у відкритті апеляційного провадження на підставі частини четвертої статті 399 Кодексу.

1.2. Автор клопотання просить перевірити частину четверту статті 304, статтю 309, частину четверту статті 399, частину другу статті 428 Кодексу на відповідність статтям 3, 6, 8, 9, 19, 22, 29, 55, 64, 129 Конституції України.

Маковецький І.Ю. у конституційній скарзі твердить, що внаслідок застосування судами у його справі оспорюваних приписів Кодексу порушено, зокрема, його право на судовий захист (стаття 55 Конституції України) в аспекті права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення (пункт 8 частини другої статті 129 Конституції України), оскільки ухвалою слідчого судді Пересипського районного суду міста Одеси від 12 вересня 2025 року йому відмовлено у задоволенні клопотання, поданого на підставі статті 206 Кодексу, а суди апеляційної та касаційної інстанцій підтвердили обґрунтованість такої відмови.

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності частини четвертої статті 304, статті 309, частини четвертої статті 399, частини другої статті 428 Кодексу, Маковецький І.Ю. посилається на окремі приписи Конституції України, рішення Конституційного Суду України, Верховного Суду, міжнародні акти, Кодекс, а також на судові рішення у своїй справі.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано (стаття 151¹ Конституції України).

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам,

установленим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55).

2.1. Маковецький І.Ю., твердячи про неконституційність частини четвертої статті 304, статті 309, частини четвертої статті 399, частини другої статті 428 Кодексу, зазначає, що оспорювані приписи Кодексу надають право слідчому судді, в частині повноважень щодо перевірки законності тримання особи під вартою, ухвалою відмовляти у розгляді звернень особи, поданих відповідно до статті 206 Кодексу, та унеможливають оскарження таких ухвал слідчого судді в апеляційному та касаційному порядкух у кримінальному провадженні, та вказує, зокрема, на порушення його людського права на судовий захист (стаття 55 Конституції України), а також забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення (пункт 8 частини другої статті 129 Конституції України).

Однак Маковецький І.Ю. не зазначив, у чому саме полягає (проявляється) таке порушення внаслідок застосування судами системи судоустрою України у його справі частини четвертої статті 304, статті 309, частини четвертої статті 399, частини другої статті 428 Кодексу, зокрема, не навів причиново-наслідкового зв'язку між змістом оспорюваних приписів Кодексу та статтею 206 Кодексу стосовно обов'язків слідчого судді щодо захисту прав людини в аспекті законодавчо визначеного порядку права на перегляд судових рішень у кримінальному провадженні в апеляційній та касаційній інстанціях в частині повноважень слідчого судді щодо перевірки законності позбавлення особи свободи на підставі її звернення у спосіб, визначений приписами статті 206 Кодексу, з одного боку, та стверджуванням порушення його індивідуального людського права на судовий захист (стаття 55 Конституції України) в аспекті права на апеляційний перегляд справи та у визначених

законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення (пункт 8 частини другої статті 129 Конституції України), з другого боку.

Автор клопотання не навів аргументів на підтвердження того, що законодавче регулювання, визначене частиною четвертою статті 304, статтею 309, частиною четвертою статті 399, частиною другою статті 428 Кодексу, є свавільним та не виправданим втручанням у його право на судовий захист (стаття 55 Конституції України) в аспекті доступу до права на апеляційний перегляд судового рішення та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення (пункт 8 частини другої статті 129 Конституції України).

Із наведеного випливає, що Маковецький І.Ю. не дотримав вимог статей 55, 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, зокрема не обґрунтував тверджень щодо неконституційності частини четвертої статті 304, статті 309, частини четвертої статті 399, частини другої статті 428 Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Зазначене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2.2. Аналіз змісту конституційної скарги свідчить про те, що Маковецький І.Ю. фактично замість наведення аргументів для підтвердження своїх доводів про порушення оспорюваними приписами Кодексу приписів Конституції України надає оцінку щодо обґрунтованості застосування судами системи судоустрою України у його справі частини четвертої статті 304, статті 309, частини четвертої статті 399, частини другої статті 428 Кодексу та статті 206 Кодексу стосовно обов’язків слідчого судді щодо захисту прав людини в аспекті законодавчо визначеного порядку права на перегляд судових рішень у кримінальному провадженні в апеляційній та касаційній інстанціях в частині повноважень слідчого судді щодо перевірки законності позбавлення особи свободи на підставі її звернення у спосіб, визначений статтею 206 Кодексу.

Зважаючи на значення змісту статті 206 Кодексу для захисту прав і свобод людини, яка перебуває під контролем держави, незалежно від виду і способів застосованих до неї засобів такого контролю, Конституційний Суд України зауважує, що оцінка практики застосування судами системи судоустрою України статті 206 Кодексу перебуває за межами повноважень Конституційного Суду України.

Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що правозастосовна діяльність полягає в індивідуалізації норм права щодо конкретних суб'єктів і конкретних випадків, тобто в установленні фактичних обставин справи і підборі юридичних норм, які відповідають цим обставинам; пошук та аналіз таких норм для їх застосування до конкретного випадку є складовою правозастосування і не належить до повноважень Конституційного Суду України [Ухвала Великої палати Конституційного Суду України від 19 червня 2018 року № 39-у/2018; ухвали Другого сенату Конституційного Суду України від 20 листопада 2019 року № 70-у(II)/2019, від 1 квітня 2020 року № 5-уп(II)/2020].

Зазначене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Маковецького Ігоря Юрійовича щодо відповідності

Конституції України (конституційності) частини четвертої статті 304, статті 309, частини четвертої статті 399, частини другої статті 428 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пунктів 2, 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі; неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**